

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Ubi agitur De Amore Dei - non in solis haerente contemplativis, & jucundis affectibus, sed parato, quidvis vel durissimum agere, & pati, si Deo id gratum fore videat: neque contento, plùs eum quibuscuncque aliis rebus amare, sed certo insuper, nihil omnino ex quibuscuncque rebus aliis amare, quod ...

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Prooemium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54515](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54515)

Prooemium.

Priusquam tertiam hanc mei operis partem aggrediar, in qua excellentissima, & maximè ardua proponuntur amoris divini exercitia; necesse habeo, duobus respondere, quæ hic objici mihi possent, criminibus. Primum est, quòd alios ad summam turgeam, ducámque illius sanctimonix fastigia, cujus ipse infimos gradus vix attigi: perinde quasi aut nesciam, qualis sim; aut melior existimari affectem, quàm sim. Alterum, quòd pro eo, ut incitem ad perfectionis studium eos, qui infirmioris animi sunt, immodica præceptionum multitudine, & arduitate vel promptiores inde avocem, nihil minus in quavis materia præscribens, quàm quod summum ibi est: neque contentus, ea duntaxat incalcare, quæ intimam, & formalem divini amoris perfectionem constituunt; sed pari cum severitate exigens, quidquid etiam instrumenti mo-

A

re

re ad removendos illius obices, eamque facilius, atque certius assequendam conducit. Quæ appendix, & quod non ita necessaria sit, minorem ad concilianda sibi hominum studia vim habet, & propter summam difficultatem, ac penè infinitam suæ materiæ amplitudinem, vix legi, audiri que sinè extrema consternatione animi potest.

Ut igitur à primo prædictorum criminum me purgare aggrediar; fateor quidem, maximum intercedere, neque ulli, quàm mihi manifestius discrimen inter meam hinc scribendi materiam, hinc vivendi rationem: illam nempe delibutum exquisitioris sanctimoniam florem; hanc verò inveteratum, atque fœcè torporis. Nego tamen, quidquam causæ esse, cur meum idè institutum ulla ex parte mereatur reprehendi: utpote quod nihil propterea seu mihi, seu lectoribus damni, imò utrisque multum commodi affert.

Nullum afferri ab eo damnum ostenditur: nam si aliquod pareret, illud, quantum ad me quidem, pharisaica esse posset sanctitatis venditatio, apud Lectores, qui non nisi ex meo libro me noverint: quantum verò ad ipsos, error, & falsa persuasio, in quam fortè deducerentur, sanctiorem me existimantes, quàm sim. Sed præterquam, quòd incertum id periculi sit, satis jam illi sincera interioris meæ vilitatis confessione occurri: omnem
mi-

mihî & aucupandæ inanis gloriolæ, & illis circa me errandî occasionem præcidens.

Parum tamen esset, nihil indè noxiî, & pœnitendi effectûs oriri. Multum insuper, ceu paulò ante affirmavi, boni frugis promanat. An non enim talis, quantum ad me, dici meretur obligatio, quam ità scribens mihî impono, spiritualens vitam profitendi, & quasi necessitas, eos saltèm pravos mores, atque actus vitandi, quos præ aliis objurgo? An non talis etiam clarior illa meæ inertie cognitio, quam necesse est à me concipi, dum adèd remotum à perfectione in meis paginis descripta me intueor! An non talis demum displicentia mei ipsius, & pudor, quo affici cogor, objurgationes conscientie audiens, stimulantis me, ut à veterne tam diutine ignavia aliquando exsurgam: & subinde inclamantis: si vera sunt, quæ prædicas, cur nihil te commovent? Cur minori curæ tuus tibi est, quàm aliorum profectus? Cur ex tot documentis, ac præceptis, quibus Lectores instruis, nè dimidians quidem, tertiàmve partem in tuos usus derivas? Ascetica certè hortamenta, atque monita, si aliquam habent vim permovendi eos, qui ab alio sibi inculcata audiunt; majorem habere pluribus de causis debent percullendi illum ipsum, qui ea aliis inculcat: utpote qui ad suum hoc munus rite obsequendum, & diutiùs ea consideraverit, necesse est.

& peculiari dein studio in iisdem vividè exprimendis, efficaciterque persuadendis utatur: similis spongiæ ad corpus malè affectum salubri oleo perungendum adhibita, quæ nullo pacto id præstare muneris potest, nisi ipsa prior, & quidem penitens eodem fuerit medicamine imbuta. Quapropter scientissimus ille animarum Medicus, S. Ignatius Loyola, inter cætera ad spirituales morbos curandos remedia hoc etiam usurpare consueverat, (Bart. in Vit. L. 3. n. 43.) ut, quem alicujus virtutis defectu laborare intuebatur, eum juberet congregatos in unum locum socios ad eandem publicè hortari. Et quàm efficax id remedii genus sit, suo ex usu vetus eremi incola agnovit: qui hostis tartarei instigationibus victus, festino jam gressu ex deserto ad Ægypti ollas redibat. Rediissetque procul dubio haud sinè sua extrema pernicie, nî quidam Monachi, ad quos de via fessus diverterat, nescientes, quidnam novi consilii in animo coqueret, ab eo flagitassent, ut idoneam sibi aliquam rationem diabolica tentamenta eludendi, veteranus videlicet in hoc certaminum genere athleta, commonstraret. Cùm enim haud quivisset iteratis eorum precibus pium id officium negare, cœpit medio in sermone ruminari ipsemet secum: Quomodo alios ego moneo, & ipse decipior? Quomodo alios ego corrigo, & me ipsum

non emendo? Tantamque in illius animo ejusmodi cogitatio vim habuit, ut hospitibus quam primum valere jussis ad eremum se cursim retulerit: una cum reliquis antea vitae criminibus, novissimum quoque hoc desleturus, e cujus praesenti discrimine, atque exitio tam opportuna se Dominus ratione subduxerat. (Spec. Ex. Dist. 2. Ex. 3.)

Neque minus patens Lectorum utilitas est: quamvis enim ascetica documenta majorem persuadendi vim ab Authoris sanctitate accipiant, ideoque S. Philippus Neri eos apprimè spiritualium librorum commendaret, quorum Scriptores literam S. praefixam nomini habebant, (Bac. in Vit. L. 2. c. 5. n. 10.) nihilominus, ubi doctrinae & permagni sunt momenti, & dilucidè, efficaciterque proponuntur, satis vel per se ipsas valent ad promovendos, qui earum lectioni operam navant: ceu experientia luculenter demonstrat: cum videamus pios libros, si secundum materiam, & scribendi formam frugiferi sint, avidè, utiliterque à Lectoribus pervolvi, esto nihil plerumque seu scientibus, seu scire laborantibus, quam sanctè vitam duxerit Author. Idque ex peculiari ratione de praesenti meo opere affirmandum videtur: ubi nempe haudquam propositum mihi est, Lectores excitare ad omnimodam divini amoris perfectionem volendam,

sed jam abunde excitatis per duarum partium præcedentium doctrinam ostendere, quoniam tramite pervenire ad optatum sibi terminum possint. Si enim ita compositi, affectique animo sint, manifestè apparet, nihil eos probabilis causæ habituros, cur institutionem meam minùs promptè accipiant, quia ego negligentius eam utor: uti neque viator, sollicitus quàm celerrimè, & rectissimo tramite ad itineris metam pertingere, compendiarium semitam ab alio ejusdem peregrinationis socio sibi indicatam cunctantiùs invadit, quia illum videt imbecillitatis, aut segnitiei causam commodiorem aliam, esto obliquam, tardiùsque emetiendam tenere: quid meam interest, si nihil hic pensi habet, serone, an celeriter cursum conficiat? Quacunque sibi libitum est, ingrediatur via, modò mihi quàm brevissimam monstrat.

Quæ cum ita se habeant, possum quidem merito reprehendi, quòd alios ad progrediendum quàm amplissimè in sanctioris vitæ curriculo exstimulans, ipse interim juxta illius carceres hæream: namque hæc inertia neque ullam excusationem admittit; & cum illo alienæ perfectionis studio conjuncta apparet deformior. At contra nemo mihi potest vitio vertere, quòd meæ hujus desidiæ conscientia minimè retardatus, excitare alios ad oppositam alacritatem enitar: namque hic conatus &

lau-

laudabilis secundum se est, & adjunctæ culpam ignaviæ utilitate sua aliquatenus pensat. Tubicen quoque extra dimicationis aleam versari consuevit; num ergo eum vetabimus, militum copias ad fortiter dimicandum incendere? Si parum pugna aptus ipse est, alios saltè aptare illi studeat; si manu, & armis nequit, oris saltè spiritu juvet ad victoriam.

Transseundo jam ad alteram objectionem, respondeo, non aliunde, quàm ex præpostero vocum usu illam nasci: quatenus nempe extraordinaria, & communem virtutis modum transcendentia pro absolutè immoderatis, nimisquæ, & supervacaneis accipit. Quàm enim verum est, nullam me in regulis, & præceptionibus, quas hic statuo, communis imbecillitatis, facilisque, aut difficilis rationem ducere, sed quid solummodo in peculiari quavis materia præstantissimum sit intueri; tam non nisi falsò dici potest, ullam in ejusmodi regularum numero esse, quæ ad divinæ charitatis perfectionem non pertineat, cujusque mentio præteriri ab eo possit, qui artem tam eximiam secundum omnes suos numeros tractandam suscepit; & praxis ab eo negligi, qui eandem pro unico votorum suorum fine habet, & omnibus sibi viis, atque modis quærendam proposuit. Præterquam, quòd illas ipsas exercitationes, quæ objicienti &

supra modum arduæ, & minùs necessariae videntur, non omnibus ego sanctioris vitæ studiosis præscribo; sed is tantùm, qui tritas, & faciliores divini amoris vias jam emensi nil ardentius desiderant, quàm ad supremam illius absolutionem, quovis vel asperrimo, modò certissimo tramite eniti: docendi rationi illi insistens hoc pacto, qua usum fuisse Christum Dominum legimus: dum adolescenti, à prima jam ætate in communibus divinae legis præceptis exequendis versato, & ulterio-
ris disciplinae cupido, terrenarum facultatum abdicatorem proposuit, veluti appendicem, aliis quidem prorsus arbitrarii & liberi usus, sed ipsi pro sua perfectionis voluntate exequenda necessariam: Si vi, inquit, perfectus esse, vade, vende, quæ habes, & da pauperibus, & veni, sequere me. (Mat. c. 10.)

At facile eveniet, ut permulti totam, vel quàm difficillimam est, sanctimoniam sibi ob oculos explicatam cernentes, præ imbecillitate animi, & successus desperatione ab illius studio resiliant, qui eandem secundùm faciliores solummodo illius exercitationes sibi propositam ultro amplexi fuissent. Esto; sed, qui hujusmodi sunt, non poterunt, nisi de ignavia sua queri: cum è contrario, si molliùs cum ipsis, dissimulantiùsque actum esset, minoris perfectionis suæ culpam in
eum

eum possent rjicere, qui reliquam, & præcipuam illius partem sibi abscondisset. Adde huc, quod perfectionem, quanta quanta est, sibi exhibitam præ timiditate refugientes, saltè de se humiliòter sentient, tanquam de imperfectis, abjectisque, & pusilli animi hominibus: at verò, si aliquam solummodo ejus partem pro solida, ac tota amplexi essent; falsò sibi blandirentur, seque crederent, quod revera non sunt, usquequaque perfectos. Certè adolescens ille ex Evangelio, cujus paulò ante meminimus, cùm audisset à Domino, perfectionis acquirendæ causâ, universas sibi esse abdicandas facultates suas, teste Evangelista, abiit tristis, neque tam carè illam sibi emendam putavit: à quo si dimidia tantummodo patrimonii pars fuisset quæsitâ, & altera illius potestati, atque arbitrio relicta, huic forsitan conditioni acqui visset. Neque tam n caelestis Magister dimidium ab eo voluit, quod faciliùs cæteroqui præstaturus ille erat, sed totum, cui min mè assensurum prævidebat, exigere.

Accedit præterea, quod perfectionis arduitas, si à nonnullis ob ignaviam fugitur, ab aliis tamen strenuioribus invadi abacriter solet. Cur ergo de illa in priorum gratiam mihi ego potiùs tacendum, quam ad posteriorum utilitatem differendum putarem? Præsertim verò, cùm tertia hæc

pars nequaquam à me secundum se totam dirigatur ad quodcunque lectorum genus, sed ad eos speciatim, qui flagrantissimo DEI amore succensi nihil aliud votis suis, atque studiis propositum habent, quam ulterius semper, ulteriusque in eo progredi. Qui sanè tantum aberunt ab expostulando de me, quia illius summos sibi indigentem vertices, ut potius ægre laturi essent, si in plano se æquore demorari cum imbecillioribus sinerem. Si quis ergo animo ita comparatus non est, nè hic secum arbitretur me loqui: nec lactenti ore, & inermi gingiva solidum panem earum materiarum frangere affectet, quæ bene dentatos, & robusti stomachi Lectores desiderant. Vel si degustare illas amat, circa id, quod universale, ac proinde minùs durum in earum doctrina est, se contineat: peculiarium exercitationum appendicem, cui se imparem fatetur, transiliens, aut tantum solummodo attendens, quantum ad spirituales imbecillitatem suam clariùs perspiciendam, seque in justa animi demissione confirmandum sit satis: fructum videlicet penè unicum, nec exigui cæteroquin momenti, quem minùs generosi Lectores inde possunt excerpere.

Postremò suum cuius de hac re esto iudicium. Ego sanè pro certissimo habeo, jamque pridem accurata disputatione evici, in perfectionis Evangelii.

licæ studio facilius esse, multum, imò totum, quàm exiguum, & dimidium tantummodo aggredi: facilius exempli gratiâ consilia simul cum præceptis, quàm sola præcepta servare: facilius inimicum amare, & beneficiis afficere, quàm patienter duntaxat ferre, sibi que à solo illius odio temperare: facilius, quotiescunque se opportunitas dat, suum honorem deprimere, & cupiditates suas frangere, quàm aliquas id faciendi occasiones complecti, aliâsque negligere. Quam summi momenti veritatem quisquis probè intellexerit, nedum nimie severitatis me arguet, dum à divinæ charitatis studiosis summum, totumque exigo, quod in perfectione illius continetur, ut ultro etiam fateatur, minùs laboriosam, planiorémque illius viam hoc pacto à me reddi. Túque haud dubiè id, Lector, fateberis, si, quæ hic proponuntur, divini amoris præcepta corde magno, & animo volenti servare instituas. Tuamet siquidem experientia manifestum tibi faciet, quantò delectabilius, ac proinde etiam facilius sit, DEO totum se addicere, quàm sibi partem aliquam sui retinere: quantò minus in spiritali vita sustineat laboris, qui proprium sui amorem, unicam difficultatum, obstaculorum, & interiorum renisuum causam ubique oppugnat, penitúsque abolere contendit; quàm qui satis habens eum aliqua-

*tenus moderari , multis ei in rebus morem gerit ,
blanditurque , & connivet : quò denique a-
mor divinus majori dulcedine animum persundat,
si purus , solusque in eo sit , quàm si huma-
nis aliis , terrenisque affectibus mistus.*

